

(א) נראה דל"ל משו"ה הוא משום דשה אחד פטר כמה פטרי חמורין ומקרא וכו'.

עין משפט נר מצוה

בז א ב מיי פ"ח מהל' גניבה הל"ז טושי"ע ח"מ ק"י רל"ח סעי' יט:

בז ג מיי פ"ח מהל' בטרות הל' ו ופ"י"ב מהל' בטרות הל"ח ס"ח סג"ע ר"ח טושי"ע

י"ד ס"י שג"ו סעי' יז:

יז ד מיי פ"ח מהל' מכלות אסורות הלכה ג טושי"ע י"ד ס"י עט סעי' ז:

יח ה מיי פ"ח מהל' בטרות הל"ז ופ"י"ב מהלכות בטרות הלכה ג סג"ע ע"ז קח וקפה טושי"ע י"ד ס"י שג"ע פ"א:

מוסף רש"י

והא מאתן וארבעין הויין. דהא ס' פלגים שכיז קרנא קסנעל ארבע זוחא מלא מאתן וארבעים הוי. והאי קרנא גני מנה של קודש קלי בייחוקל (מחנות עז. מנח"י). כפול היה. דהוי ליה מחלון והק' ארבעים נטפי על מחלים מוספת הוא דהספי' שמות, דלרבעים הוי שנות על מחלים (שם). שהורא מלבר. שנה ר' פעמיים ארבעים הנילו מחלון ארבעים פעם שנות ולא אמרינן שיתקני המחלים לשם תקים דהוי ליה חלק וחקל שגם ופלטיוס זוחא ופלגא וחתון חלקים נוסף חל המחל על המנה דהוי ליה שנות מלא, וההוא קרנא נפקא מרות ומטענא. דמנה הוי משקל וטלע הוי מטענא (שם). לא הפגא אבות אל ביהם. להשיע להם, מפני רפינו דים על מורה ומלות, וכי נמי רפידיס רפינו דים הוא. לזמנא מפני שפיר דים מן המורה כש עליהם עמלק (שם). שכן נתרבה בנסכים. שור מתקנה ננסכים, הוי הכין ויהי לפר (ברכות ד.). תיתי חדא מתרתי. הלא נשוי שגין שון מן נסמה וחלנו אסור ואימורי בטרותים קריבסי (שם).

שיטה מקובצת

אז ת"ל אך חלק. הימנה תנא דידן דלית לה חק. דרשא מב"ל דמקצת סימנים שילדה מין עז נמצא מטושטש(ש) שילדה מין עז דמייתא לה לתמורה אכא וקאמר מה"מ אמר רב יהודה דאמר קרא אך בכור משמע דפליגי אהדרי מתני' דהבא דפטרא קרנא דפטור לא מחייב במקצת סימנים ומתני' דלקמן מחייב והא דקאמר במאי מפליג ה"פ אמאי לא לייף תרוייתא מתד קרא ומשני תנא דידן אצטריך ליה קרא דאך בכור לכררי תנינא וגלי רחמנא בקדושת דמים דגרמא טעור מן הבכורה והיא בקדושת הגוף ואף דכ"ש הוא דבכי דקדושת מוכב הוא לטפולי דתור מקדושת דמים ור"י הגלילי דריש טעור מוכב ר"ל כולקמן הלכך גלי רחמנא בקדושת הגוף וגמר מניה קדושת דמים ואצ"ג שיהא חלקל בקדושת מוכב מסתבר טפי להפקיע בבמה מקדושת דמים אין נראה חלקל אלא גמר בבמה ותרתי עטמא דקאמרא ליעיל על אגנא דידן הי"ה ועל ר"י הגלילי אמר וגמר. תוסי' הורא"ש: כן טושע' המורום לובכים. וד"ל תוסי' חיצוניות פי הקוי' לובכים מעורלים והגן ונמר שעות מלוב ממי פוט ולובכים היו בעורתן וכן כתוב ולובכים וכושיס ודינוי להבנים דכרובי ומצרים ילד וגוי' (מנחם בירושלמי גבי אר דקמני והלובדיקים פפוטבאי וכו') וכן חזרא לובאה בריש פרק במה בהמה פי בערות חמור מפני וכן מוכב בירושלמי דגרסי'. עלה פרק במה בהמה ויצאת גבי הוא דקמני' והלובדיקים פפוטבאי' וכן א"ר תימנא תנא דידן דלית ליה חק דרשא וכו' מנא ליה וצ"ל דנפקא ליה מדרשא אחרייתא א"ר דרשא דאך חלק דריש. תוסי' חיצוניות: q והא תנא פטר פטור וכו'. וד"ל תוסי'

אצטריכו אין קראי משמע פטר משמע דהיכא שילדה פרה מין חמור של יפה פטר חמור ואך בכור משמע דלא קריש קדושת בכור קדושת הגוף אלא כשהוא שור ובכורו שור ר"ל כיון דשמעינן מפטר חמור א"י כי הוא חמור אין לו פרוין פטר חמור דבעינן נולד שוה כמו כן שמעינן דבעי' למימר וולדה כמותה טרם יהיה קדוש קדושת הגוף כדון בכור של פרה ואי"ת מ"מ מאי פריך והא תנא פטר פטר וכו' שפיר צריכי מקראי דמפטר פטר שמעינן פרה שילדה מין חמור דלא קדוש בבכורה דהאי קדושת דמים והאי קדושת הגוף דראוי למזבח אבל פרה שילדה מין זה דהאי קדושת מוכב והאי קדושת בבכורה קמ"ל אך בכור שור וי"ל דהאי תנא אית ליה כ"ש זאת דכיון דהאי קדושת מוכב והאי קדושת דמים הוי שני כ"ש דהוי שני גדול כשהוא קדושת מוכב אחת וכן נמי משמע לקמן דהתנא בקדושת דמים כגון פרה שילדה מין חמור וכו' פרה שילדה עז דפטורה מה בכבורה ור"י הגלילי סבר גלי רחמנא בקדושת הגוף וגמר קדושת דמים וכו' משמע דסברא הוא יותר לפטור בקדושת הגוף משום נדשת' מקדושת מוכב לקדושת דמים:

כתב אימורין בכבש אידך לא ילפי מניה דיש בכבש מה שאין בכור ועז שכן כבש נתרבה באליה: מחד לא אתא תרוייתא אלא תיתי חד מתרתי. מה להנך כשב ועז דין הוא שנתרבו לאימורין שכן נתרבו אצל פסח שפסח בא מהם: מה להנך. שור ועז שכן נתרבו אצל (פסחים ד.) [עבודת כוכבים] בבכור דמביאי' שור ושעיר אבל לא כבש: מה להנך. שור וכבש שכן (ויקרא) [ושן] בהן צד ריבוי אצל מוכב שור בנסכים ושכב באליה אבל עז אין בו צד ריבוי למזבח: הלכך איצטריך למכתב דשור וחלכם דמשמע אכולתו: ור' יוסי הגלילי. דמפיק האי קרא לעד שיהא הוא שור ובכורו שור (א"כ דלהאי דרשא דר' חנינא לחור אחא): א"כ. דלהכי לחוד אתא דאמור' בכור שור כשב [ועז קריבין] ליכתוב קרא אך בכור שור כשב ועז ובהכי סגי לאימורין בכור בכור למה לי כו': ש"מ. תרוייתו נפקי מניה:

ה:

ומשקל אחד של כ"ה שיעור מנה של חול רביע מנה של קדש ^(ז) קודש שנמוסף קדש ומשקלו של ט"ו ושלשטן מחזיקות שיעור מנה של קדש וכן מוכח התרגום דמתרגם וסלעא עשרין מעין תלמות מנה עשרין סלעין מנה דכספא עשרין וחמש סלעים רבעות מנה חמש ועשרה סלעים כולהון שיתין מנה רבא מנה דקודשא יאה לכון ולפי פ"ב אין ממיישב כל כך ^(ז) תלמות מנה רבעות מנה בזמנה של קודש אחר שנמוסף ומנה דכספא כ"ה סלעים איירי בזמנה של חול ולא בשל חול אחר שנמוסף אלא בזמנה של חול מקמי דאיתוסף איירי וא"ת ומנא לן שהוסף יחוקאל כלום דילמא מתחלה היה מנה של קדש ס' י"ל דמאז ככר של משה מוכיח דתחלתו של קדש לא היה אלא ^(ז) כחול: **תשעים** חמורים ^(ז)הבים. ^(ז)ע"ש (מנחם א) פוט ולובים היו בעורתן ^(ז)ולובים וכושי' בזמנעדיו חמרא לובאה ר"פ במה בזמנה (שגת דף נא: פירש בערוך) חמור מזרי וצירושלמי גריסן גריס הנאים מפוט ולוב מהו להממין ג' דורות: **תלמוד** **דומר** ופלטיוס זוחא ופלגא וחתון חלקים נוסף חל המחל על המנה דהוי ליה שנות מלא, וההוא קרנא נפקא מרות ומטענא. דמנה הוי משקל וטלע הוי מטענא (שם). לא הפגא אבות אל ביהם. להשיע להם, מפני רפינו דים על מורה ומלות, וכי נמי רפידיס רפינו דים הוא. לזמנא מפני שפיר דים מן המורה כש עליהם עמלק (שם). שכן נתרבה בנסכים. שור מתקנה ננסכים, הוי הכין ויהי לפר (ברכות ד.). תיתי חדא מתרתי. הלא נשוי שגין שון מן נסמה וחלנו אסור ואימורי בטרותים קריבסי (שם).

אז ת"ל אך חלק. הימנה תנא דידן דלית לה חק. דרשא מב"ל דמקצת סימנים שילדה מין עז נמצא מטושטש(ש) שילדה מין עז דמייתא לה לתמורה אכא וקאמר מה"מ אמר רב יהודה דאמר קרא אך בכור משמע דפליגי אהדרי מתני' דהבא דפטרא קרנא דפטור לא מחייב במקצת סימנים ומתני' דלקמן מחייב והא דקאמר במאי מפליג ה"פ אמאי לא לייף תרוייתא מתד קרא ומשני תנא דידן אצטריך ליה קרא דאך בכור לכררי תנינא וגלי רחמנא בקדושת דמים דגרמא טעור מן הבכורה והיא בקדושת הגוף ואף דכ"ש הוא דבכי דקדושת מוכב הוא לטפולי דתור מקדושת דמים ור"י הגלילי דריש טעור מוכב ר"ל כולקמן הלכך גלי רחמנא בקדושת הגוף וגמר מניה קדושת דמים ואצ"ג שיהא חלקל בקדושת מוכב מסתבר טפי להפקיע בבמה מקדושת דמים אין נראה חלקל אלא גמר בבמה ותרתי עטמא דקאמרא ליעיל על אגנא דידן הי"ה ועל ר"י הגלילי אמר וגמר. תוסי' הורא"ש: כן טושע' המורום לובכים. וד"ל תוסי' חיצוניות פי הקוי' לובכים מעורלים והגן ונמר שעות מלוב ממי פוט ולובכים היו בעורתן וכן כתוב ולובכים וכושיס ודינוי להבנים דכרובי ומצרים ילד וגוי' (מנחם בירושלמי גבי אר דקמני והלובדיקים פפוטבאי וכו') וכן חזרא לובאה בריש פרק במה בהמה פי בערות חמור מפני וכן מוכב בירושלמי דגרסי'. עלה פרק במה בהמה ויצאת גבי הוא דקמני' והלובדיקים פפוטבאי' וכן א"ר תימנא תנא דידן דלית ליה חק דרשא וכו' מנא ליה וצ"ל דנפקא ליה מדרשא אחרייתא א"ר דרשא דאך חלק דריש. תוסי' חיצוניות: q והא תנא פטר פטור וכו'. וד"ל תוסי'

קדושת דמים מקדושת הגוף ותנא דידן האי בכור בכור מאי עביד ליה

מיבעי ליה לכדר' יוסי בר' חנינא דאמר ר' יוסי בר' חנינא ^(ז)למה נאמרו

אימורין בבכור שור אימורין בבכור כשב אימורין בבכור עז צריכא דאי כתב רחמנא בבכור שור שכן נתרבה בנסכים כשב שכן נתרבה באליה בעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים ביחיד חדא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי בהי לא ליכתוב לא ליכתוב רחמנא בשור ותיתי מהנך מה להנך שכן נתרבו אצל פסחים וכו' משמע דסברא הוא יותר לפטור בקדושת הגוף משום נדשת' מקדושת מוכב לקדושת דמים:

כתב אימורין בכבש אידך לא ילפי מניה דיש בכבש מה שאין בכור ועז שכן כבש נתרבה באליה: מחד לא אתא תרוייתא אלא תיתי חד מתרתי. מה להנך כשב ועז דין הוא שנתרבו לאימורין שכן נתרבו אצל פסח שפסח בא מהם: מה להנך. שור ועז שכן נתרבו אצל (פסחים ד.) [עבודת כוכבים] בבכור דמביאי' שור ושעיר אבל לא כבש: מה להנך. שור וכבש שכן (ויקרא) [ושן] בהן צד ריבוי אצל מוכב שור בנסכים ושכב באליה אבל עז אין בו צד ריבוי למזבח: הלכך איצטריך למכתב דשור וחלכם דמשמע אכולתו: ור' יוסי הגלילי. דמפיק האי קרא לעד שיהא הוא שור ובכורו שור (א"כ דלהאי דרשא דר' חנינא לחור אחא): א"כ. דלהכי לחוד אתא דאמור' בכור שור כשב [ועז קריבין] ליכתוב קרא אך בכור שור כשב ועז ובהכי סגי לאימורין בכור בכור למה לי כו': ש"מ. תרוייתו נפקי מניה:

הלוקח עובר חמורו

פרק ראשון בכורות
והא **מאסן וארבעים דינר ניעהו**. אלא כפול היה וזמנה דקודש הוּו מאסן והק' ארבעים דטפו עלייהו וזו שהוסיפו בימי יחזקאל והוסיפו עליהן שמות דלרבעין הוו שמותא מלכר דבמאתן איכא ה' פעמים מ' והניאו פעם מ' ששים מבחון והוסיפו עליהן ולא

והא ^(ז)מאתן וארבעין הויין אלא ש"מ מנה של קודש מנה כפול היה ושמע מינה ^(ז)מוסיפין על המדות ואין מוסיפין יתר על שותות ושמע מינה שתותא ^(ז)מלבר אמר ר' חנינא שאלתי את ר' ^(ז)אליעזר בבית מותבא רבא מה נשתנו פטרי חמורים מפטרי סוסים וגמלים א"ל גזירת הכתוב היא ועוד שסייעו ישראל בשעת יציאתם ממצרים שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים מעונים מכספה וזהבה של מצרים ועוד שאלתיו מאי לשון רפידים ואמר לי רפידים **שמה כתנאי א'** ^(ז)ר' אליעזר אומר רפידים **שמה ר'** ^(ז)יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה וכן הוא אומר **ו**לא הפנו אבות אל בנים מרפיין ידים ועוד שאלתיו מאי לשון שטים ואמר לי שטים **שמה כתנאי ר'** אליעזר אומר שטים **שמה רבי יהושע** אומר שנתעסקו בדברי שטות ^(ז)ותקראן לעם לזבחי אלהיהן **רבי אליעזר** אומר ערומות פגעו בהן **ר' יהושע** אומר שנעשו כולן בעלי קריין: **מתני'** **יפרה שילדה** ^(ז)מין חמור וחמור שילדה כמין סוס פטורה מן הבכורה שנאמר ^(ז)פטור חמור ^(ז)פטור שני פעמים עד שיהא היולד חמור והיולד חמור ^(ז)ומה הם באכילה בהמה טהורה שילדה כמין בהמה טמאה מותר באכילה וטמאה שילדה כמין בהמה טהורה אסור באכילה **י**שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור: **גמ'** תנן התם ^(ז)רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטור מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מנא הני מילי אמר רב יהודה ^(ז)דאמר קרא ^(ז)אך בכור שור ^(ז)שיהא הוא שור ובכורו שור בכור כשב שיהא הוא שור ובכורו שור בכור עז שיהא הוא עז ובכורו עז יכול אפי' יש בו מקצת סימנין ^(ז)ת"ל **"**אך חלק והא תנא פטור פטור קנסיב לה לפרה הוא דאמר כרבי יוסי הגלילי דתניא **ר' יוסי הגלילי** אומר אך בכור שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור בכור כשב עד שיהא הוא שור ובכורו שור בכור או בכור עז עד שיהא הוא עז ובכורו עז יכול אפי' יש בו מקצת סימנין ^(ז)ת"ל אך חלק במאי קמיפלגי תנא דידן סבר גלי רחמנא בקדושת דמים וה"ה בקדושת הגוף ור' יוסי סבר גלי רחמנא בקדושת הגוף וה"ה בקדושת דמים וגמר

קדושת דמים מקדושת הגוף ותנא דידן האי בכור בכור מאי עביד ליה **מיבעי ליה לכדר'** יוסי בר' חנינא דאמר ר' יוסי בר' חנינא ^(ז)למה נאמרו **אימורין בבכור שור אימורין בבכור כשב אימורין בבכור עז צריכא דאי כתב רחמנא בבכור שור שכן נתרבה בנסכים כשב שכן נתרבה באליה בעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים ביחיד חדא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי בהי לא ליכתוב לא ליכתוב רחמנא בשור ותיתי מהנך מה להנך שכן נתרבו אצל פסחים וכו' משמע דסברא הוא יותר לפטור בקדושת הגוף משום נדשת' מקדושת מוכב לקדושת דמים:**

כתב אימורין בכבש אידך לא ילפי מניה דיש בכבש מה שאין בכור ועז שכן כבש נתרבה באליה: מחד לא אתא תרוייתא אלא תיתי חד מתרתי. מה להנך כשב ועז דין הוא שנתרבו לאימורין שכן נתרבו אצל פסח שפסח בא מהם: מה להנך. שור ועז שכן נתרבו אצל (פסחים ד.) [עבודת כוכבים] בבכור דמביאי' שור ושעיר אבל לא כבש: מה להנך. שור וכבש שכן (ויקרא) [ושן] בהן צד ריבוי אצל מוכב שור בנסכים ושכב באליה אבל עז אין בו צד ריבוי למזבח: הלכך איצטריך למכתב דשור וחלכם דמשמע אכולתו: ור' יוסי הגלילי. דמפיק האי קרא לעד שיהא הוא שור ובכורו שור (א"כ דלהאי דרשא דר' חנינא לחור אחא): א"כ. דלהכי לחוד אתא דאמור' בכור שור כשב [ועז קריבין] ליכתוב קרא אך בכור שור כשב ועז ובהכי סגי לאימורין בכור בכור למה לי כו': ש"מ. תרוייתו נפקי מניה:

פרק ראשון בכורות

והא מאסן וארבעים דינר ניעהו. אלא כפול היה וזמנה דקודש הוּו מאסן והק' ארבעים דטפו עלייהו וזו שהוסיפו בימי יחזקאל והוסיפו עליהן שמות דלרבעין הוו שמותא מלכר דבמאתן איכא ה' פעמים מ' והניאו פעם מ' ששים מבחון והוסיפו עליהן ולא אמרי' שמות מלגיו שיחלקו ^(ז)לשעה ויוסיפו על המשקל אחד מאותן חלקים: **בנים מוסבא רבא**. **בבית המדרש הגדול: לובים**. **מעולים:** **שריפו יריהם כו'.** לפיכך צא עליהם עמלק: לא הפנו אבות אל בנים (להליל) **מרפיין ידים**. מכאן שריפו יריהם מן המורה: **בזבדי שטות**. לזנות את בנות מואב: **ערומות פגעו בן**. ותקראן משמע גופן היה פוגע בן: **שנעשו כולן בעלי קריין**. ולשון מקרה"ס הוא: **במתני' פטר חמור פטר חמור שני פעמים**. כתובים בחמור חד בקדש י ל כל בכור (שמות יג) וחד בראה אחת (שם לה): **היולד האס:** והנולד חמור. שהוא דומה לאמו: **ומה הן צאליה**. אותן שאין דומין לאמן: **גמ'** **מקלס סימנין** של אמו: **אך בכור שור כו'.** מדמלי למיכתב אך שור כשז ועז דהא עניינא בבכור קמישמעי דכתיב לעל מנייה כל פטר רחם וגוי' ונקט בכולה בכור ש"מ עד שיהא הבכור כאמו ולא יהא דומה לאחר: **והא תנא**. **דמתנימין: פטר פטר קנסיב לה לפרה**. דקא מפיק פרה שילדה מין חמור דפטורה מן הבכורה מן פטר פטר עד שיהא היולד חמור והולד חמור ופרה נמי גמרנה מחמור ורז יהודה הכי שכן קרל דמתנימין וקנסיב למודא אחרינא: רז יהודה דלמר כרבי יוסי הגלילי: ^(ז)אך חלק. דכל אסין ויקין שזמורה למעט: **גלי רחמנא**. נחמור דקדושת דמים הוא שאינו קדוש (צלא) [אלא] דמיו שיפדוה צשה גלי ציה רחמנא דנדמה פטור והי"ה לבכור צהמה טהורה דקדושת הגוף היא: **למה נאמרו אימורי כו'.** צהאי קרל אך בכור שור או בכור כשז או בכור עז לא תפדה קדש הס ואת דמס מזרוק ^(ז) ואת חלכם מקטירי דכולס אימורייהס קרביס: **שור**. נסכיו מרובים חלי והין וכשז ועז רביעיית הדין. כשז אלייתו קרייה עס אימוריס **הכינא** צויקא ^(ז)אז] מה שאין כן בשור ועז: **כשז ועז** פסקא צא מהן דכתיב [שמות יג] מה הכנשים ומן העוים תקחו: **שור ועז נסרכו אכל עצום כוכבים צציוור**. פר לעולה ושעיר לחטאת: **שור וכשז יש צן** **זד רינוי אכל מוצא**. דכשהן קרביס יש מהן לאשים יותר מעז שור נצקסיס וכשז צאליה: **א"כ**. דלא אתיא קרל אלא להכי: **ועדיין אני אומר פטר חמור פפדה צשה**. ולא דצדז אחר ושאר כזורי עמאה צכל דצר ולעולם קדושים צצכורה: **מ"ל**

דלא תקני ואם יש בו מקצת סימנים דאם יש בו מקצת סימנים דומה לאמו חייב דהיי' בעי ליה לקמן איבעיא להו פרה [שילדה] כו': והא תנא פטר פטר קא נסיב לה. מקשי לרב יהודה מאי שנא דלא לייף לה מפטר פטר מחייבא דיליף אגא דמתניין אילו היה משכב בריאת דילמא מאך בכור איכא למימר דרב יהודה סבר לה כוותיה אלא אי מימרא דנפשיה קאמר מאי שנא דלא לייף לה מפטר פטר. אין אשכח ברייתא והוא דקאמר כו' יוסי הגלילי דהניא כו': במאי קא מפלגי. אמאי לייף תנא מפטר פטר ור' יוסי מאך בכור: תנא דידן סבר. גלי רחמנא בקדושת דמים דקילא דבר פרוין הוא פטר חמור דלא קריש עד שיהא הוא חמור והולד חמור: והי"ה. כ"ש בקדושת הגוף בכור [בהמה טהורה] דלאו בר פריה [הוא] דלא קריש עד שיהא ממש בדמיון [סממן]: ור' יוסי סבר ליה רחמנא בקדושת הגוף. וגמר קדושת דמים מקדושת הגוף כמה מצניו דלר' יוסי ליכא למימר והי"ה כ"ש קדושת דמים קילא אלא כמה מצניו ובהכי הוי פלוגתיהו דהאי גמר בהו"ה והאי גמר במה מצניו: למה נאמרו אימורים בבכור שור ואימורים בבכור כשב אימורים בבכור עז. דכתיב [בכולהן] ואת דמס [דכולהן] תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר. אמאי איצטריך למיכתב בכולהו ליכתוב אימורין בחד וילפי אידך מניה: צריכי. למיכתב בכולהו. תנן לא אתי משור שכן שור נתרבה בנסכים דאת לית חצי חין לפר. ואי בסי כי תשא: תנן התם. באידך פירקין: מנא הני מילי. דפטורי: אך חלק. דאם יש בו קצת סימן שרומה לאמו חייב בבכורה והי"ה נמי לחנא דמתני' דאצ"ג

גמ' דא"ר אך בכור שור. לקמן יב ע"א: **רוב'** **ד"ה** תלמוד וכו' מקצת סימן חייב מנא ליה. ע' לקמן יב ע"א דמ"ה קמ"ל:

רבינו גרשום
כפול והאי דקא חשיב הני בפרטורות דאית בהו טפי מככר פשוט משום דפרטא דבר נכון כ"ש כור או י' או י' או חשיב כבכר אבל פוטא זו א' פחות מ' לא חשיב כבכר אלא בפרטורות ולעולם נימא דלאו כפול הוא: אלא. מהבא והשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם חשבון דקרא חזו ס' שקלים וקאמר המנה יהיה לכם כלומר דבך ליהוי מנה: מנה. בתמידי מאתן וארבעים דנרין חזו ס' שקלים היינו ב' מנים ומאה דנרין: אלא ש"מ. דמאמר המנה יהיה לכם דמנא על קדש כפול היה. והני ארבעים הדוו טפי ממאתים היינו דהוסיפו על המדה שתות מלבר: ערומות. הוי מחלכות ונעוצות בהו בישראל דהיינו ותקראן הן עצמן כלומר בשון נוצב בהן כדי לבער בהן יצרן: פטר חמור פטר חמור ב' פעמים. א' בסדר בא אל פריעה. ואי בסי כי תשא: תנן התם. באידך פירקין: מנא הני מילי. דפטורי: אך חלק. דאם יש בו קצת סימן שרומה לאמו חייב בבכורה והי"ה נמי לחנא דמתני' דאצ"ג

כפול והאי דקא חשיב הני בפרטורות דאית בהו טפי מככר פשוט משום דפרטא דבר נכון כ"ש כור או י' או י' או חשיב כבכר אבל פוטא זו א' פחות מ' לא חשיב כבכר אלא בפרטורות ולעולם נימא דלאו כפול הוא: אלא. מהבא והשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם חשבון דקרא חזו ס' שקלים וקאמר המנה יהיה לכם כלומר דבך ליהוי מנה: מנה. בתמידי מאתן וארבעים דנרין חזו ס' שקלים היינו ב' מנים ומאה דנרין: אלא ש"מ. דמאמר המנה יהיה לכם דמנא על קדש כפול היה. והני ארבעים הדוו טפי ממאתים היינו דהוסיפו על המדה שתות מלבר: ערומות. הוי מחלכות ונעוצות בהו בישראל דהיינו ותקראן הן עצמן כלומר בשון נוצב בהן כדי לבער בהן יצרן: פטר חמור פטר חמור ב' פעמים. א' בסדר בא אל פריעה. ואי בסי כי תשא: תנן התם. באידך פירקין: מנא הני מילי. דפטורי: אך חלק. דאם יש בו קצת סימן שרומה לאמו חייב בבכורה והי"ה נמי לחנא דמתני' דאצ"ג

כפול והאי דקא חשיב הני בפרטורות דאית בהו טפי מככר פשוט משום דפרטא דבר נכון כ"ש כור או י' או י' או חשיב כבכר אבל פוטא זו א' פחות מ' לא חשיב כבכר אלא בפרטורות ולעולם נימא דלאו כפול הוא: אלא. מהבא והשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם חשבון דקרא חזו ס' שקלים וקאמר המנה יהיה לכם כלומר דבך ליהוי מנה: מנה. בתמידי מאתן וארבעים דנרין חזו ס' שקלים היינו ב' מנים ומאה דנרין: אלא ש"מ. דמאמר המנה יהיה לכם דמנא על קדש כפול היה. והני ארבעים הדוו טפי ממאתים היינו דהוסיפו על המדה שתות מלבר: ערומות. הוי מחלכות ונעוצות בהו בישראל דהיינו ותקראן הן עצמן כלומר בשון נוצב בהן כדי לבער בהן יצרן: פטר חמור פטר חמור ב' פעמים. א' בסדר בא אל פריעה. ואי בסי כי תשא: תנן התם. באידך פירקין: מנא הני מילי. דפטורי: אך חלק. דאם יש בו קצת סימן שרומה לאמו חייב בבכורה והי"ה נמי לחנא דמתני' דאצ"ג

מסורת הש"ס

א [נמנות עז. צ"צ ז"ל: צ] **צ"ל** אלוהי. [נסהדרין קו. יד] **ו** [נ] מוס' לקמן ו' ד"ה ומה סי' וע' מו"ק"ט. [ס' לעיל ג: לקמן ו: מנ: [לקמן ו: ז. י. י. כ"ק עתא. [נפסחים ה. ושי"ג. [ס] [בכיותם] [ד. פ"ש"ס] [ט] [דברים בגן. ז] **ז"ל** לפני ד"ה וזה, [ז] גי' דשי"א אחר וכן גי' צ"ק. [ט] דתלמות מנה ורבעות מנה איירי בזמנה. צ"ק. [ס] צ"ל כפול. [ז] [דניאליא], [ס] ערך לנדקס. צ"ק. [ט] סימנים דחייב. [ט] דקלמר מסי"מ קרנא דתנא רז יהודה הוה ליה. צ"ק. [ז] שור מדין כזורה דפטור. צ"ק. [ק] הוא שור. צ"ק. [ר] דלא צנעין בכור שני ופלסי דש לז. צ"ק.

תורה אור השלם

- מקול ששעת פרוסת אביקרו מרעש קרבנות המון צלצלי לא דפנען אבות אל בגים מרפיין יריהו: מו ג
- ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויחבלין הקעם ויתשתחו לאלהיהן: מדבריי כה ב
- וכל פטר חמור תפדה בשנה ואם לא תפדה ויערפתו וכל בבור אדם בגנין תפדה: שמות יג יג
- ופטר חמור תפדה בשנה ואם לא תפדה ויערפתו כל בבור בגנין תפדה ולא ידאו פני שמות לך כ
- אך בכור שור אך בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דקום תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לרית נידוח מדבריי יח ב
- כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ל'י אבאם ובקומה יתנה לך אך פרה תפדה את בכור דאדם ואת בכור הבקיה השמאה תפדה: מדבריי יח טו

הגהות הב"ח

(ה) במשנה כמין חמור: **(ב)** ש"מ ד"ה וזה מאתן וכו' מלניו שיתקנו מאתן לשה: **(א)** ד"ה למה וכו' מזרוק על המזבח ואת חלס:

גליון הש"ס

גמ' דא"ר אך בכור שור. לקמן יב ע"א: **רוב'** **ד"ה** תלמוד וכו' מקצת סימן חייב מנא ליה. ע' לקמן יב ע"א דמ"ה קמ"ל:

רבינו גרשום

מסורת הש"ס

(א) (גמנדר יתן, ב) בטרסה יניחו מש"ס כי י"ק, ג) שפין למשנה דף ה:ה, ד) שפילנה סוס כג"ל,ה, ו) דף ז:ז, ז) שפין לעצ"ז, ו) מניה טמאלי נך י"ק, ח) ונע"ע חוס' בי"ק מא': ד"ה נפקא ותוס' מנחות יז': ד"ה ור"ש, ט) ויש לנחות דלויכא לאוקמי כהלשו ורובו דמי לאמו א"י נחיר קלט מהוא טמא ואת נעמיד לאסור חלבו וגמל נשה מפני שטועה כמו שפן וארננה וחור כדלמריקן לקמן י"ק, י) גי' רש"א מהוא טמא, י"א) ונע' חוס' מנה ב: ד"ה נקטיקין, ב) במורה אב ואס' להשוו מותרות' למחלות המקומ' י"ק, ג) כדמרי' מנחות מז'. כל שפין מניח תפילין עובר כהמה טעה כי' דמיא למורה כי' י"ק

—●●●—

תורה אור השלם

- כל פטר דרנא לי זבל מקנן תזכר פטר שור ושהו ופטר חמור תפדה בשא ואם לא תפדה ויגרפחו כל בכור גנין תפדה ולא יקרא פני רוקם: שמואל יז ט כ
- אך אתר זה לא תואכלו מעמלי הגדה וממפריסי תפריקה את הגמל בי מעלה גדה הוא ופריקה איננו מפריס עקבת הוא לקבם:

—●●●—

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויאל ובי ובעולם אין נפקין אלא כשה וכו' מפדה בשנה למנן נך:

(ב) ד"ה חמור אדום בעלמא הוא ולמיני:

—●●●—

רבינו גרשום

פרין רב אחאי. ויחי מצית למעט פטרי סוסים וגמלים מכל דבר דהא פטר חמור אחרינא לא מייחי להכי אלא תרוייהו צירינ: דאי כחל רחמנא חד תורה אמריא הוה פטר חמור דבר שהיה בכלל בכור בהמה הטמאה תפדה: ויצא מן הכלל. דכתב ופטר חמור תפדה בשא ולא ללמד על עצמו כי: א"כ. דלעולם בכל דבר אי"כ לכתוב ופטר חמור תפדה בשא וחמור תפדה בשא פטר פטר חרי ויגני למא לי פטרי חמור אמריא נך לפיות ולא פטרי סוסים וגמלים כי: כל מקנן תזכר כלל שור ושה חמור דריוו ופטר חמור תפדה ליה ופטר חמור תפדה בשא וחושבי ליה כפרטא: ור' יוסי הגלילי. אמר לך האי חמור לא הוי כפרטא דפטר הפסיק הענין ואי אתה לדנונו לחמור עם שור ושה בכלל ופטר ולא כלל ופטר הוא: ורבנן אמרי אין ודאי חמור גמי הוי כהחורא פרטא דריוו ופטר חור וערביה דמוסף על ענין ראשון והוי נמי כפרטא: ור' יוסי הגלילי. אי"כ אחד פרטא הוא לא לכתוב לא וי"ו חור פטר: פסיק ליה. ופטר חורו ו' ועריב להו דהוה חד פרטא ור' יוסי לא משמע ליה האי חורו עריב: ויש בו מקצת סימן. שדומה לפרה: או דלמא כיון דמין טמאה הוא האם והבן וזמאן קדוש בכורה קדוש גם הבן תואיל ויש בו מקצת סימן: לא אפרה שילדה מין חמור. כי יש בו מקצת סימן א' חייב דאידי

ס"ג. מקרא אחר (שמות לד) ופטר חמור תפדה כשה אס אינו ענין למעט שאר כהמה טמאה משה שהרי מעטן כפסוק ראשון תנחו ענין למעטן מכל קדושת כזור: **מסקיף לה רב אחא**. הא תרוייהו זריכי דאי כתב חד הוה אמינא הוי פטר הכהמה הטמאה תפדה^(א): **ויאל מן הכלל ללמד**. שפדיונו כשה לא ללמד על עצמו יאל אלא ללמד על הכלל כולו יאל כו' ולעולם ^(ב) נפדין כשה ת"ל מקרא אחר ופטר חמור תפדה לומר נך זה כשה ולא אחר כשה: **מעטינו** **משה ונעולם ככל דבר**. וקדושים כזכור: **א"כ לנפוב**. קרא מניינא חמור כשה תפדה ואנא ידענא דכפטר קמישעני מדהדר כתב פטר ש"מ מדין פטר רחס ממעט לכו לשאר כהמות טמאות דאין להם דין כזורה: **כל מקנן סוכר**. פטר שור ושה ופטר חמור תפדה כשה כלל ופטר כהדדי:

פטר חמור הפסיק הענין. דלא תדייניה ככלל ופטר דאי אקרא קמא קא מהדר מכדי כתיב לעיל מיניה פטר שור ושה לכתוב וחמור תפדה כשה ונהדר אפטר דלעיל אלא מהדער כתב פטר ש"מ לאו אקרא קמא קמהדר: וי"ו. דכתב ופטר חור ערביה ואהדריה אקרא קמא דריו"ו מוסף על ענין ראשון: ור' יוסי. אמר נך אי אקרא קמא קאי לא לכתוב פטר לאפסוקיה ולא נטריך וי"ו לערביה: **והדר עריב לכו**. למימר דלידייניה ככלל ופרט: **או דלמא כיון**. דתרוייהו שוו דמין כהמה טמאה יניחו לאו שנייה ימירא הוא וכי אית מקצת סימנים דאס חייב: **סימנין מילתא**. חשוכה היא דלע"ג דלישעני כולי האי מחייבי ליה מקצת סימנין כזכורה: **מאי לאו אפי' פרה שילדה מין סוס**. וש"מ סימנא מילתא היא **וכ"ש כולהו אפיך: לא אפרה שילדה מין חמור**. דהואיל תרוייהו בני קדושת כהמה יניחו כי אית מקצת סימנין חייב ולא תפשוט דמשום מינה אלא **חדא: מאי לאו אסרוייהו**. קאי האי ואס יש מקצת סימנין ותפשוט מינה תרמי: **לא אפרה שילדה מין חמור**. ונשוש דתרוייהו קדשי כזורות: **אבל חמור שילדה מין סוס למאי הלכא קתני לה הכא לפטורא**. ללאשמעינן דגמדה חייב ופטור מן הכזורה כי לית ציה מקצת סימנין דמשום רישא קתני חמור שילדה מין סוס אבל סיפא לאו עלה מהדר: **חמור אדום** ^(ג) . וליחייב כזכורה קמ"ל. סתם סוקים **אדומים הן: סימנא נעלמא דלא סתליף נך**. גירסתמן כמשנה ומימא טהורה שילדה מין טמאה אסור וטמאה שילדה מין טהורה ומת:

דבר

אציטריך ס"ד התם הוא דיש לה קרנים והא אין לה קרנים הא פרסותיה סדוקות והא פרסותיה קלוטות אבל **הבא דאידי ואידי אין לה קרנים אידי ואידי פרסותיה קלוטות אימא חמור אדום בעלמא הוא קמשמע לן**: ומה **הן באכילה כו'**: למה לי למיתני שהיוצא סימנא בעלמא הוא דלא תיחלף לך דלא תימא זיל בתריה ידידיה והאי טהור מעליא הוא והאי טמא מעליא הוא אלא זיל בתר אימיה מנא הני מילי דתנו רבנן ² אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה יש לך שהוא מעלה גרה ומפריס פרסה ואי אתה אוכלו ואיזה יזה טהור שנולד מן הטמא או אינו אלא טמא הנולד מן הטהור ומאי ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה הכי

הלוקה עובר חמורו פרק ראשון בכורות ו.ו

תלמוד לומר פטר חמור פטר חמור שני פעמים פטרי חמורים אמרתי לך ולא פטרי סוסים וגמלים פריך רב אחאי אי כתב רחמנא חד הוה אמינא דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא ולעולם כשה כתב רחמנא פטר חמור אחרינא פטרי חמורים ולא פטרי סוסים וגמלים ואימא מעמיניהו משה ולעולם בכל דבר א"כ לכתוב רחמנא פטר חמור תפדה בשא וחמור תפדה בשא פטר חמור תפדה בשא פטר חמור תפדה בשא למה לי פטרי חמורים אמרתי לך ולא פטרי סוסים וגמלים ותנא דידן למעוטי סוסים וגמלים מנא ליה אמר רב פפא **יכל מקנך תזכר כלל שור ושה וחמור פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט** ישור ושה וחמור אין מידי אחרינא לא ורבי יוסי הגלילי פטר הפסיק הענין ורבנן וי"ו הדר עריב^(א) קרא ור' יוסי הגלילי לא לכתוב לא וי"ו ולא פטר ורבנן אידי דהא קדושת דמים והא קדושת הגוף פסיק להו והדר עריב להו איבעיא להו פרה שילדה מין חמור ויש בו מקצת סימנין מהו עז שילדה מין רחל ורחל שילדה מין עז דבי יש מקצת סימנין חייבת בבכורה דהא טהורה והא טהורה הא קדושת הגוף והא קדושת הגוף הכא דהא טמאה והא טהורה הא קדושת הגוף והא קדושת דמים לא או דלמא כיון דאידי ואידי בני מיקדש בבכורה קדוש ואת"ל כיון דאידי ואידי מיקדש בבכורה קדוש חמור שילדה מין סוס מהו הכא ודאי לא בת מיקדש בבכורה הוא או דלמא כיון דמין טמאה הוא קדוש אם תמצא לומר כיון דמין טמאה הוא קדוש יפרה שילדה מין סוס מהו הכא ודאי הא טהורה והא טמאה הא בת מיקדש בבכורה והא לא בת מיקדש בבכורה או דלמא סימנין מילתא היא תא שמע בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה פטורה מן הבכורה אם יש בו מקצת סימנין חייבת בבכורה מאי לאו אפי' פרה שילדה מין חמור ת"ש פרה שילדה מין חמור וחמור שילדה מין סוס פטורה מן הבכורה אם יש בו מקצת סימנין חייבת בבכורה מאי לאו אתרוייהו לא אפרה שילדה מין חמור אבל חמור שילדה מין סוס למאי קתני לה לפטורא פשיטא לא פשיט' היא דאיצטר' למיתני לה לפטורא דלא ילפינן לה מפיה שילדה חמור דסד"א הנה הוא כפרה שילדה חמור דכי אין לה מקצת סימנים דפטורה דהא יש לה קרנים וכו': אבל הכא, בחמור שילדה מין סוס דאידי ואידי אין לה קרנים אידי ואידי פרסותי' קלוטות ממאי דהאי מין סוס דלמא לא סוס הוא אלא חמור אדום בעלמא הוא. דסתם סוס אדום וחמור שחור. והאי דלמא אע"ג דאדום הוא אימא חמור אדום הוא וליחייב בכבור להכי אציטריך למתני לה לפטורה ואכתי לא ילפינן דליחייב בכבור כי יש בו מקצת סימן אלא כפרה שילדה מין חמור אבל חמור שילדה מין סוס ופרה שילדה מין סוס אכתי לא ידעינן: ומה הן באכילה. ולדות של בהמה טהורה שהוא כמין בהמה טמאה מותרין הן באכילה שהיוצא מן הטהור טהור והיוצא מן הטמא טמא:

ו **ומה הן באכילה**. מה הוא מיושב יותר של דבר אלא כפרה שילדה מין חמור ולא חמור ^(א) (הילד פרה): **ל"מא די כמיתני שהיוצא**. לקמן^(ב) דייק מינה מי רגלים של חמור אסורין והכא דייק מדקמני שהיוצא שנותן טעם לדבר הוה ליה למיתני והיואל: ^(א) **ורבי שמעון נפקא מאת הגמל**. הכא דריש ר"ש את ופי' קמא דמנחות (דף יא:.) גבי לבונה אמר ר"ש את לא דריש וז"ל את לא דריש להסיא דרשא מדע מדלא מייתי עלה הסיא דשמעון העמסוני כדמיימי הכא וא"ת דמשעה הכא מאן דדריש את אסר קלוט כר"ש ורבי יוסי הגלילי דריש כפ' ארבעה ותמשה (בי"ק מא'): **לדריש בעל השור נקי מדמי ולדות** ואת להנחת עורו ופי' כהמה המקשה (חולין דף ע:.) שרי קלוט גבי כהמה שמת עוצרה ואמר ר' יוסי הגלילי כטמאה טמא כטהורה טהור דכתיב וכל הולך על כפיו מהלכי כפיס ^(א) טמא נך ופריך קלוט כמעי קלוטה ליטמא ש"מ פשיטא ל'י לר' יוסי כטהורה טהור וי"ל נימא ליישב מילתיה דר' יוסי אפילו למי"ד קלוט שרי א"נ כדראשו ורובו דמי לאמו איירי דמודה ר' שמעון ^(א) דשרי ויש לדקדק מהכא דכי הלכתא דלא דרשין את דקיימא לן כרבנן דשרו קלוט כדמוכא פרק כהמה המקשה (שם עה:.) דלמר הכל מודים כקלוט צן קלוטה צן פקועה שמוחר תרמי תמייה דכריי אינשי ש"מ קלוט שרי ^(א) ואיכא לאוקמא כדראשו ורובו דמי לאמו אס כן נחיר קלוט ^(א) מהא טעמא ואת יעמיד לאסור חלצו וגמל נשה מפני שסועה כמו שפן וארנבת כדלמר לקמן וה"ג ינמא לר' יוסי הגלילי אבל יש לדקדק מדלמר פרק זנות כותים (נהד דף ז:.) נקטינן אין קושי סותר בזינה ואי משכחת מנא דלמר סותר ר' אליעזר היא והתם (דף לה.) מפרש טעמא דר' אליעזר משום דדריש את וזכמותו פ' הנושא (דף קג.) דלמר הזהיר כבדו למנכס וקאמר אשת אב הואי ופריך אשת אב נמי דלורייטא היא את אפיך לזכות אשת אפיך י"ל נימא ל'י ליישב דברי רבי ככולי עלמא ^(א) עוד נראה דאין זה ראה מנדה דמה הוא זקוק לומר ^(א) אי משכחת מנא דלמר סותר ר' אליעזר היא הא איכא כל הני תנאי דדריש את ^(א) **פיר"ש**. וא"ת לוקמא ^(א) כבדו ^(א) ואס דמשווה כבודו לכבוד המקום קידושין (דף ז:.) ולעצור עליו כשני עשה ^(א) (כדלמר תפילה ושיחה עשה) י"ל דמשמע ליה דומיא מורא של מקום וזה אי אפשר ורבי עקיבא מרבה תלמידי חכמים דתנן (אבות פ"ד מ"ג) מורא רבך כמורא שמים: הטמא'ס

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

עין משפט
נר מצוה

יב א ב מיי פ"ב מהל' כסדות הלכה ו סמג עשין רל טו"ע י"ד סמן שטו ספי' ו:
ג נמי' פ"א מהל' מחללות אסורות הל"ה טו"ע י"ד ס' עט ספי' ב:

שיטה מקובצת

אל אלא כפרה שילדה מין חמור ולא חמור שילדה פרה. וראייתו ספרים שכתוב בהם וחמור שילד כעין פרה וגירסת נכונת היא דטפי הוי חרדש דפטור מן הכבורה מחמור שילדה כעין סוס פרה. וראייתו קדוש בכבורה. ע"כ תוספת הרא"ש:
ס עוד נראה דאין זה ראה וכו'. וג"ל דאין זה ראייתו דניחא ליה לטנטק כ"רא לפי שדבר בקושי עצמו. תוס' הרא"ש:
ס א ויש משכחת תנא דהא נראה ר' אליעזר היא אמר איכא כל הני דרדשי את כיון וכו' ואי"ת לוקמא על מוראת אב ואם הדשוח כבודן לכבוד המקום וכו' ולעבור בתרי עשה וכו' (עי' תוס' קמא ע"ב) כדאמר גבי תפילין שיש ח' עשה וז"ל הרא"ש ז"ל וי"ל דלא משמע ליה להשוות מורא בשר ודם למורא המקום עד שבא ר"ע וכו' ת"ח. לפי שטעמינו בהם לשון זה ומורא רבך כמורא שמים אבל ואהבת את ה' אלהיך לא הוה ק"ל לרבות אב ואם לענין אהבה (דמי' כיון) שהשוה הכותב (בכורות) לכבודו ע"כ מצאתי וג"ל דטעות נפל בהנה וג"ל מאי דכתבו ואי"ת קאי על דבור התוס' שקביעותו על מאי דאמרו בגמ' כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש וכו' והוא בעי':

רבינו גרשום (המשך)

דפטורה מן הבכורה כי אין בו מקצת סימנים ואפילו פרה וכו': חמור שילדה מין סוס דכי אין בו מקצת סימנין כמביאי דפטור אלא לאו אתרוייהו קאי וש"מ דחמור ילדה מין סוס דחייב דכי יש בו מקצת סימנים. לעולם אפרה קאי ולא אחמור ואי אמרת אי"כ חמור שילדה מין סוס למאי קתני לה לפטור פשיטא לא פשיט' היא דאיצטר' למיתני לה לפטורא דלא ילפינן לה מפיה שילדה חמור דסד"א הנה הוא כפרה שילדה חמור דכי אין לה מקצת סימנים דפטורה דהא יש לה קרנים וכו': אבל הכא, בחמור שילדה מין סוס דאידי ואידי אין לה קרנים אידי ואידי פרסותי' קלוטות ממאי דהאי מין סוס דלמא לא סוס הוא אלא חמור אדום בעלמא הוא. דסתם סוס אדום וחמור שחור. והאי דלמא אע"ג דאדום הוא אימא חמור אדום הוא וליחייב בכבור להכי אציטריך למתני לה לפטורה ואכתי לא ילפינן דליחייב בכבור כי יש בו מקצת סימן אלא כפרה שילדה מין חמור אבל חמור שילדה מין סוס ופרה שילדה מין סוס אכתי לא ידעינן: ומה הן באכילה. ולדות של בהמה טהורה שהוא כמין בהמה טמאה מותרין הן באכילה שהיוצא מן הטהור טהור והיוצא מן הטמא טמא:

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי

סימן בעלמא הוא. לגרסי' דלא תיחלף לך איזה מותר באכילה דיכל אינשי למטעא ביה: דלא תימא זיל בתריה ידיה. דנולד אי הוי מין טהור וליהו טהור מעליא הלכך קאמר שהיוצא מן הטהור דויל בתר אימיה אי אימיה טהורה היוצא ממנה אע"ג שהוא מין טמא טהור: או אינו. אפילו טמאה הנוליה מן הטהורה לא תאכלו ומאי ממעלה הכי